

Brusel 1. prosince 2021
(OR. en)

14611/21

AGRI 602

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Zvláštní výbor pro zemědělství / Rada
Předmět:	Nekalé obchodní praktiky v rámci potravinového řetězce – <i>příprava rozpravy Rady</i>

S ohledem na rozpravu ministrů na téma „*Nekalé obchodní praktiky v rámci potravinového řetězce*“, která se uskuteční na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov ve dnech 12. a 13. prosince 2021, delegace naleznou v příloze diskusní dokument předsednictví na stejné téma.

Diskusní dokument předsednictví na téma „Nekalé obchodní praktiky v rámci potravinového řetězce“

Jedním z důležitých cílů společné zemědělské politiky je zlepšit a posílit postavení zemědělců v rámci potravinového řetězce, neboť řeší výraznou nerovnováhu ve vyjednávacích silách v potravinovém řetězci, kterou pocítují právě zejména zemědělci.

Další opatření v tomto ohledu nastínila strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ opírající se o významné legislativní kroky, které již byly v zájmu řešení této otázky podniknuty, ať už přijetím směrnice o nekalých obchodních praktikách¹ (směrnice o nekalých obchodních praktikách) nebo v rámci SZP. Uvedená strategie má vyjasnit pravidla hospodářské soutěže pro kolektivní iniciativy propagující udržitelnost v dodavatelských řetězcích a pomoci zemědělcům zajistit si spravedlivý podíl na přidané hodnotě udržitelné produkce.

Významná zlepšení byla dále provedena v kontextu současné reformy SZP a rozhodnutí přijatých na úrovni členských států při provádění směrnice o nekalých obchodních praktikách do vnitrostátního práva.

Nová SZP posílí postavení zemědělců v dodavatelském řetězci a konkurenceschopnost zemědělsko-potravinářského odvětví zlepšením vyjednávací pozice. Nová pravidla posílí spolupráci producentů, neboť budou motivovat zemědělce ke spolupráci a umožní jim vytvářet na trhu protiváhu. Zemědělci (a jejich sdružení) a subjekty, kteří jsou v pořadí za prvními kupujícími, budou mít například možnost dohodnout se na ustanoveních o sdílení hodnoty, které zemědělcům umožní podílet se na vývoji cen v navazujících fázích potravinového řetězce. Pokud je dodávka zemědělských produktů podložena písemnou smlouvou nebo písemným návrhem na její uzavření podle článků 148 a 168 nařízení (EU) č. 1308/2013, může být cena splatná za tuto dodávku vypočtena kombinací různých faktorů stanovených ve smlouvě, což je pro producenty srozumitelnější.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci.

Členské státy EU měly **směrnici o nekalých obchodních praktikách** provést ve vnitrostátním právu do 1. května 2021 a začít ji uplatňovat o šest měsíců později. Komise zcela nedávno zveřejnila průběžnou zprávu o tomto provádění, která poskytuje přehled o rozhodnutích přijatých na vnitrostátní úrovni.

Směrnice o nekalých obchodních praktikách zavedla minimální standardy ochrany před nekalými obchodními praktikami v potravinovém hodnotovém řetězci s cílem chránit zemědělce, organizace zemědělců a další slabší dodavatele zemědělských a potravinářských produktů před silnějšími kupujícími. Tato směrnice zavádí minimální úroveň harmonizace prostřednictvím vytvoření seznamu zakázaných nekalých obchodních praktik mezi kupujícími a dodavateli v zemědělském a potravinovém řetězci. Obsahuje také minimální pravidla ohledně oblasti její působnosti a hlavní definice, jakož i ustanovení týkající se prosazování uvedených zákazů a koordinace mezi donucovacími orgány jednotlivých členských států. Členské státy mohou přijmout nebo ponechat v platnosti vnitrostátní pravidla, která jdou nad rámec nekalých obchodních praktik uvedených ve směrnici, pokud jsou taková vnitrostátní pravidla v souladu s pravidly pro fungování vnitřního trhu.

Většina zemí EU tuto směrnici již provedla a rozhodnutí přijatá na vnitrostátní úrovni budou mít významný dopad na boj proti nekalým obchodním praktikám. Komise ve svých zjištěních konstatovala, že převážná většina těchto členských států překročila minimální úroveň ochrany stanovenou směrnicí, ale postupovala podle odvětvového přístupu. Rozdíly mezi členskými státy panují také v uplatňování kategorií obratu. Seznam nekalých obchodních praktik uvedený ve směrnici byl ve většině členských států rozšířen. Pokud jde o donucovací orgány, členské státy daly přednost správním orgánům před soudním vymáháním. Mezi opatřeními pro prosazování stanovených pravidel převažují finanční sankce a zdržovací opatření.

Další postup:

Směrnice se zabývá mnoha otázkami souvisejícími s prevencí nekalých obchodních praktik v rámci potravinového řetězce a legislativní akt v této oblasti představuje krok správným směrem. Rozdíly v provedení ve vnitrostátním právu zasluhují diskusi o důvodech rozhodnutí přijatých členskými státy a o tom, zda by byl současný přístup spočívající ve stanovení minimálních standardů z dlouhodobého hlediska dostačující, a to i s ohledem na zachování jednotného trhu. Teprve v nadcházejících letech se ukáže, zda je provádění ustanovení nové SZP a směrnice o nekalých obchodních praktikách dostatečně účinné.

V oblasti transparentnosti trhu bychom mohli podniknout další kroky a zlepšit obchodní podmínky v celém dodavatelském řetězci. Dodavatelé již mají podle směrnice o nekalých obchodních praktikách možnost požádat o písemnou smlouvu a získat ji, což se vztahuje na produkty uvedené v příloze I SFEU, jakož i na jakýkoli jiný produkt, který je určen k použití jako potravina a zpracován s použitím produktů uvedených v příloze I SFEU. Otázkou je, zda v této oblasti potřebujeme další kroky a jaké kroky by to měly být.

Potřebujeme jasné informace o situaci na trzích a o rozdělování přidané hodnoty mezi zúčastněnými stranami v rámci potravinového řetězce. Na úrovni EU bylo vynaloženo značné úsilí o zlepšení v oblasti **oznamování cen** a pozornost je nyní zaměřena na provádění, přičemž členské státy mají v tomto směru rozhodující úlohu při shromažďování údajů. Takto zvýšená transparentnost je relevantní i z hlediska možných dopadů vysokých energetických a vstupních nákladů na zemědělské produkty a přenosu nárůstu cen v rámci potravinového řetězce na konečného spotřebitele.

Účinnost směrnice o nekalých obchodních praktikách bude záviset na **spolupráci mezi donucovacími orgány** v členských státech a Evropskou komisí. Praxe vzájemné spolupráce mezi donucovacími orgány bude zavedena v nadcházejících měsících. Tato spolupráce a sdílení informací o osvědčených postupech bude mít význam především pro úspěšné řešení sporů na úrovni EU. Spolupráce by mohla mít zásadní význam v případech, kdy členské státy zachovávají nebo zavádějí přísnější pravidla pro boj proti nekalým obchodním praktikám ve srovnání s pravidly stanovenými ve směrnici o nekalých obchodních praktikách.

Otázka nekalých obchodních praktik zasluhuje další diskusi v širším kontextu a v institucionálním prostředí. Cenným příspěvkem v tomto směru je stanovisko Hospodářského a sociálního výboru nazvané *Směrem ke spravedlivému potravinovému řetězci*², které nabízí širší pohled na tuto otázku. Toto stanovisko, které bylo vypracováno na žádost slovinského předsednictví, poukazuje i na další problémy a předkládá k úvaze několik návrhů.

² <https://www.eesc.europa.eu/cs/our-work/opinions-information-reports/opinions/towards-fair-food-supply-chain>

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se ministři vyzývají, aby vyjádřili své názory na následující otázky:

1) Jaké jsou vaše zkušenosti s provedením nebo případným uplatňováním směrnice o nekalých obchodních praktikách? Pozorujete již změny v chování různých subjektů v rámci zemědělsko-potravinového řetězce? Kde spatřujete úskalí ve vymáhání vnitrostátních právních předpisů o nekalých obchodních praktikách, jimiž se příslušná směrnice provádí?

2) Považujete stávající právní ustanovení EU týkající se zlepšení postavení zemědělců a slabších dodavatelů v potravinovém řetězci obsažená ve směrnici o nekalých obchodních praktikách a v SZP za dostatečná? Pokud ne, jaké další kroky jsou zapotřebí při současném zachování základní tržní orientace reformované SZP?
